

Asia: Oikeuskanslerin vastaus esittelijän vastauksiin valtioneuvoston yleisistunnossa 3.10.2024 koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Esittelijä vastasi perustellusti esitettyyn kysymykseen. Kansantalouden kokonaisuus ja kilpailukyky sekä työmarkkinoiden toimivuus ja toimiva palkanmuodostus ovat yhteiskunnallisesti ja oikeudellisesti hyväksyttäviä ja painaviakin tavoitteita. Ensisijainen keino niiden saavuttamiseksi on oikeudellisistakin, perustuslain 13 §:n 2 momenttiin, EU:n perusoikeuskirjan 28 artiklaan sekä kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, erityisesti Kansainvälisen työjärjestön ILO:n sopimuksiin palautuvista syistä työmarkkinaosapuolten sopimuksilla tapahtuva sopiminen. Jatkossakin tästä työmarkkinaosapuolten sopimuksin tapahtuvasta pelisääntöjen ja palkkamallin periaatteiden asettamisesta tulisi huolehtia ja siihen pyrkiä, kuten erityisesti Ruotsissa ja muissa Pohjoismaissa on tehty.

Kansantalouden kokonaisuutta ja työmarkkinoiden toimivuutta sekä palkkauksellista tasa-arvoa ja muiden yleisen edun mukaisten tavoitteiden tasapuolista huomioon ottamista voidaan edistää muillakin keinoilla. Ruotsissa sovittelujärjestelmälle on säädetty työmarkkinaosapuolten sopimukseen perustuen objektiivisen ja tasapuolisen tiedon tuottamisen sekä osapuolten informoinnin tehtäviä. Sovittelun puolueettomuuden ja työmarkkinaosapuolten kollektiivisen sopimusautonomian suojaamiseksi sekä työmarkkinoiden toimivuuden ja luottamuksen kannalta on perusteltua suhtautua nyt ja tulevaisuudessakin pidättyvästi sovittelun sisältöä koskevaan sääntelyyn. Käsittelyssä oleva HE edustaa aikaisempaan nähden uudenlaista, aiempaan käytäntöön nähden enemmän sovittelun sisältöön kohdistuvaa sääntelyä. Näistä syistä on tärkeää, että perustuslakivaliokunta arvioi vielä huolellisesti esityksen. Hallituksen esityksen antamiselle ei ole oikeudellisia esteitä.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti